

Standardy ochrony małoletnich

Procedury wewnętrzne regulujące
ochronę dziecka przez krzywdzeniem

Placówka Wsparcia Dziennego – Świetlica
„Świetlik” w Sierakowie

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
II. Dotychczasowe działania, które przynosiły pozytywne efekty w ochronie dziecka przed przemocą.....	5
III. Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników	6
IV. Zasady bezpiecznej relacji personel-dziecko.....	7
V. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych	9
VI. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci.....	10
VII. Jak rozpoznać przemoc wobec dziecka ?	10
VIII. Rozpoznawanie przemocy wobec dziecka niepełnosprawnego oraz chorego przewlekłe.....	13
IX. Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka	14
X. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w Placówce przez rówieśników:.....	15
XI. Procedura postępowania wobec wychowanka, który stał się ofiarą czynu karalnego:	15
XII. Procedura postępowania w przypadku cyberprzemocy i stalkingu	15
XIII. Ważne telefony i adresy	18
XIV. Monitoring stosowania Standardów Ochrony Małoletnich.....	18
XV. Przepisy końcowe.....	19
XVI. Załączniki	20

I. Wprowadzenie

Naczelną i niepodważalną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Placówki Wsparcia Dziennego – Świetlicy „Świetlik” w Sierakowie jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie, poprzez wspieranie go w rozwoju i rozpoznawanie jego potrzeb. Procedury są uporządkowanym sposobem działania w trudnych sytuacjach. Ich podstawową zaletą jest to, że pozwalają szybko i skutecznie działać bez zbytecznego zastanawiania się nad sensem i kolejnością podejmowanych czynności. Szczególnie wtedy, kiedy zagrożone jest bezpieczeństwo dziecka, znajomość zasad postępowania staje się nieodzowna i nieoceniona.

Niniejszy dokument skierowany jest do następujących pracowników Placówki Wsparcia Dziennego – Świetlicy „Świetlik” w Sierakowie:

- ❖ Wychowawców - opiekunów
- ❖ psycholog,
- ❖ praktykantów, wolontariuszy, stażystów.

Dokument został sporządzony w celu, aby zyskać poczucie pewności, że nasza Placówka zawsze będzie podejmowała wszelkie możliwe działania, aby zapobiegać krzywdzeniu dzieci.

Wewnętrzne procedury regulujące ochronę dziecka przed przemocą są zgodne z obowiązującymi w naszej Placówce dokumentami: Statutem Placówki Wsparcia Dziennego, Polityką bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych oraz obowiązującymi przepisami prawa:

- ❖ Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
- ❖ Konwencji o Prawach Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991.120.526 ze zm.);
- ❖ Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta".
- ❖ Ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.);
- ❖ Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426)

Dokument ten reguluje procedury ochrony dzieci przed krzywdzeniem, rozpoznawanie i reagowanie na niepokojące sytuację w określony procedurami sposób postępowania. Ilekroć w niniejszych procedurach jest mowa o:

- ❖ **krzywdzeniu dziecka** należy rozumieć - każde zamierzone lub niezamierzone działanie oraz zaniechanie działań ze strony osoby dorosłej, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka (definicja WHO). Krzywdzenie dzieci to też beczynność społeczeństwa lub instytucji, a także rezultat takiej beczynności, który ogranicza równe prawa dzieci i zakłóca ich optymalny rozwój. Można wyróżnić następujące wymiary zjawiska krzywdzenia dziecka:

- **przemoc psychiczna** - przymus, groźby, obrażanie, wyzywanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, krzyczenie, wyśmiewanie, lekceważenie,
 - **przemoc fizyczna** - szarpanie, kopanie, popychanie, policzkowanie, przypalanie papierosem, bicie ręką przy użyciu przedmiotów, klaps,
 - **przemoc seksualna** - gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych,
 - **przemoc ekonomiczna** - unikanie płacenia alimentów, zakazywanie członkowi rodziny pracy lub edukacji w celu zdobycia zatrudnienia, przywłaszczanie do swoich celów wspólnych środków na utrzymanie rodziny,
 - **zaniedbanie** - głodzenie, niedostarczanie odpowiedniej ilości jedzenia, nieodpowiednia higiena lub jej brak, niezgłaszanie się z dzieckiem do lekarza (gdy tego wymaga), brak leczenia mimo zaleceń lekarzy, niedopilnowanie w kwestii edukacji, brak przejawiania zainteresowania, w jaki sposób dziecko spędza wolny czas, jaki ma zainteresowania, problemy oraz potrzeby,
 - **alienacja rodzicielska** - ograniczenie kontaktu i izolowanie dziecka od drugiego rodzica, odcinanie drugiego rodzica od informacji dotyczących dziecka, wymazywanie drugiego rodzica z życia dziecka, niszczenie zdjęć i pamiątek, przedstawianie drugiego rodzica w złym świetle, zakazywanie dziecku swobodnego mówienia i wyrażania miłości do drugiego rodzica;
- ❖ **przemocy domowej** - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:
- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
 - naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
 - powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
 - ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
 - istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;
- ❖ **Pracownikowi PWD** – należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną w Placówce Wsparcia Dziennego – Świetlicy „Świetlik” w Sierakowie;
- ❖ Osobie odpowiedzialnej za Wewnętrzne procedury regulujące ochronę dzieci przed krzywdzeniem, zwaną również **koordynatorem** - to wyznaczony przez Kierownika Placówki pracownik, sprawujący nadzór nad realizacją wewnętrznych procedur ochrony dzieci przed przemocą;
- ❖ **Zespół interwencyjny** to powołany przez Kierownika PWD w przypadku podejrzenia stosowania przemocy fizycznej lub psychicznej o dużym nasileniu oraz podejrzenia wykorzystania seksualnego. W skład zespołu wchodzi: Kierownik, wychowawca, psycholog.

II. Dotychczasowe działania, które przynosiły pozytywne efekty w ochronie dziecka przed przemocą

1. Placówka Wsparcia Dziennego – Świetlica „Świetlik” w Sierakowie pełni istotną rolę w ochronie dzieci przed przemocą. W tym celu Placówka podejmuje następujące działania:

❖ **Indywidualizacja wsparcia:** Każde dziecko jest inne, dlatego ważne jest dostosowanie formy wsparcia do jego indywidualnych potrzeb.

❖ **Terapia i wsparcie psychologiczne:** Dzieci, które były narażone na przemoc, często potrzebują wsparcia psychologicznego. Placówka zapewnia dostęp do psychologów i specjalistów w dziedzinie zdrowia psychicznego, którzy pomagają dzieciom radzić sobie z traumami i emocjonalnymi skutkami zaniedbania.

❖ **Edukacja i rozwojowe wsparcie:** Zapewnienie dzieciom dostępu do edukacji, zajęć poza szkolnych oraz wsparcia w rozwoju społecznym i emocjonalnym jest kluczowe. Placówka organizuje warsztaty, zajęcia sportowe, artystyczne oraz kulturowe, które pomagają w budowaniu umiejętności społecznych i samodzielności.

❖ **Współpraca z rodziną:** Placówka dąży do współpracy z rodzinami dzieci, o ile jest to możliwe.

❖ **Szkolenie personelu:** Personel placówki jest odpowiednio przeszkolony w zakresie identyfikowania oznak przemocy, reagowania na nią i udzielania wsparcia dzieciom.

❖ **Monitorowanie i ocena:** Placówka regularnie monitoruje postępy dzieci i ocenia, czy ich działania przynoszą oczekiwane efekty. Prowadzi dokumentację, która pozwala na śledzenie zmian w zachowaniach i samopoczuciu dzieci.

❖ **Współpraca z instytucjami zewnętrznymi:** Placówka współpracuje z instytucjami takimi jak Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policją, SR Wydział Rodzinny i Nieletni, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, które mogą pomóc w rozwiązywaniu przypadków przemocy wobec dzieci oraz podejmują się wspierania działań opiekuńczych Placówki.

❖ **Kampanie edukacyjne:** Placówka prowadzi kampanie edukacyjne na rzecz społeczeństwa, podkreślając znaczenie ochrony dzieci przed przemocą oraz informując o dostępnych źródłach wsparcia.

2. Postępowanie w sprawach kryzysowych z udziałem dziecka prowadzone jest w możliwie najszybszym czasie i przy zapewnieniu bezpieczeństwa psychofizycznego dziecka. Osobą odpowiedzialną na terenie Placówki za respektowanie praw dziecka jest Kierownik.

III. Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników

1. Rekrutacja pracowników do Placówki odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu.
2. W Placówce pracownicy zatrudnieni są zgodnie z kwalifikacjami wymaganymi obowiązującymi przepisami prawa tj.:
 - a. **wychowawca** - powinien posiadać wykształcenie wyższe na jednym z następujących kierunków: pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, socjologia, praca socjalna, nauka o rodzinie bądź innym kierunku, którego program edukacyjny obejmował resocjalizację, pracę socjalną, pedagogikę opiekuńczo-wychowawczą. Wychowawcą może być też osoba, która ukończyła studia na dowolnym kierunku lecz poza nimi odbyła studia podyplomowe w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji oraz taka, która posiada wykształcenie wyższe uzupełniła kursem kwalifikacyjnym z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej. Wychowawcą może zostać także osoba, która posiada wykształcenie średnie wraz z 3-letnim stażem pracy z dziećmi lub rodziną.
 - b. **pedagog** zatrudniony w placówce musi posiadać tytuł zawodowy magistra na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna.
 - c. **psycholog** zatrudniony w placówce musi posiadać tytuł zawodowy magistra oraz posiadać prawa do wykonywania zawodu.
 - d. Osoba prowadząca terapię musi posiadać określone przygotowanie w zależności od prowadzonej terapii.
 - e. Opiekun dziecięcy powinien ukończyć szkołę przygotowującą do pracy jako opiekun dziecięcy, pielęgniarka lub mieć ukończone studia pedagogiczne.
3. Kierownik, przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi jest zobowiązany sprawdzić osobę zatrudnianą w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym - Rejestr z dostępem ograniczonym oraz Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Wydruki z Rejestrów są przechowywane w aktach osobowych pracownika.
4. Jeżeli kandydat posiada obywatelstwo inne niż polskie, wówczas powinien przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla wyżej wymienionych celów.
5. Kierownik pobiera od kandydata oświadczenie o państwie/państwach, innych niż Rzeczpospolita Polska, w których zamieszkiwał w ostatnich 20 latach, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej stanowiące załącznik nr 1 do niniejszych Standardów.
6. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie był prawomocnie skazany w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w Kodeksie karnym oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niego innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścił się takich czynów zabronionych oraz że nie ma obowiązku

wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

7. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: *Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej.*
8. Kierownik pobiera od kandydata informacje z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności. W przypadku niemożliwości przedstawienia powyższego kandydat składa oświadczenie o niekaralności oraz o toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych stanowiący załącznik nr 2 do niniejszych Standardów.
9. W Placówce Wsparcia Dziennego nie może również pracować osoba, która ma lub miała ograniczoną lub odebraną władzę rodzicielską, która nie wywiązuje się z posiadanego obowiązku płacenia alimentów oraz ta, która była skazana za umyślne przestępstwo, w tym także przestępstwo skarbowe.

IV. Zasady bezpiecznej relacji personel-dziecko

1. Nadrzędnym celem wszelkich działań podejmowanych przez personel Placówki jest promowanie dobra dziecka i jego najlepszego interesu. Wszyscy pracownicy znają i akceptują poniższe zasady **bezpiecznych relacji personelu Placówki z dziećmi** i potwierdzają to podpisaniem oświadczenia, które stanowi załącznik nr 3 do niniejszych Standardów. Personel traktuje każde dziecko z szacunkiem, dbając o jego godność oraz potrzeby. Absolutnie niedopuszczalne jest stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie wobec dziecka. Personel w pełni przestrzega obowiązującego prawa, wewnętrznych przepisów instytucji oraz swoich kompetencji w celu osiągnięcia tych celów. Zasady tworzenia bezpiecznych relacji z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników, stażystów oraz wolontariuszy i są potwierdzone przez podpisanie odpowiedniego oświadczenia
2. Pracownicy Placówki Wsparcia Dziennego – Świetlicy „Świetlik” w Sierakowie zobowiązani są do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi. Należy za każdym razem rozważyć, czy reakcja, komunikat lub działanie wobec dziecka jest adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych wychowanków.

Pracowniku! Działaj w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji Twojego zachowania.

3. W sytuacji, kiedy w Placówce Wsparcia Dziennego – Świetlicy „Świetlik” w Sierakowie przebywa dziecko przewlekłe chore, wychowawca - opiekun zobowiązany jest zapoznać się z pozyskanymi przez Placówkę informacjami na temat choroby dziecka oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu. Wychowawca zobowiązany jest wspólnie ze specjalistami

zatrudnionymi w placówce dostosować formy pracy wychowawczej i opiekuńczej do możliwości psychofizycznych tego dziecka.

Komunikacja z dziećmi

- ❖ W komunikacji z dziećmi zachowuj cierpliwość i szacunek.
- ❖ Słuchaj uważnie dzieci i udzielaj im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku, ewentualnej niepełnosprawności i danej sytuacji.
- ❖ Nie wolno Ci zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka. Nie wolno Ci krzyczeć na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci.
- ❖ Nie wolno Ci ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
- ❖ Podejmując decyzje dotyczące dziecka, poinformuj je o tym i staraj się brać pod uwagę jego oczekiwania.
- ❖ Szanuj prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić dziecko, wyjaśnij mu to najszybciej jak to możliwe.
- ❖ Jeśli pojawi się konieczność porozmawiania z dzieckiem na osobności, zostaw uchylone drzwi do pomieszczenia i zadbaj, aby być w zasięgu wzroku innych. Możesz też poprosić drugiego pracownika o obecność podczas takiej rozmowy.
- ❖ Nie wolno Ci zachowywać się w obecności dzieci w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
- ❖ Zapewnij dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć Tobie lub wskazanej osobie (w zależności od procedur interwencji, jakie przyjęła instytucja) i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.

Kontakt fizyczny z dziećmi

Każde przemocowe działanie wobec dziecka jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Kieruj się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy Twoich dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie.

- ❖ Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka.
- ❖ Nigdy nie dotykaj dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
- ❖ Zawsze bądź przygotowany na wyjaśnienie swoich działań.
- ❖ Nie angażuj się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne.

- ❖ Zachowaj szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach powinieneś reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.
- ❖ Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze poinformuj o tym osobę odpowiedzialną i/lub postąp zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.
- ❖ Podczas dłuższych niż jednodniowe wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z dzieckiem w jednym łóżku lub w jednym pokoju.

Kontakty poza godzinami pracy

Kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów opiekuńczych lub wychowawczych.

- ❖ Nie wolno Ci zapraszać dzieci do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Obejmuje to także kontakty z dziećmi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
- ❖ Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi i ich rodzicami lub opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy).

V. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

1. Placówka Wsparcia Dziennego – Świetlice „Świetlik” w Sierakowie podejmuje działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju. PWD realizując to zadanie, w szczególności:
 - ❖ Zainstalowano i zgodnie z potrzebami aktualizuje się oprogramowanie zabezpieczające;
 - ❖ Na terenie Placówki dostęp dziecka do Internetu możliwy jest pod nadzorem pracownika placówki;
 - ❖ Wychowawca informuje dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu;
 - ❖ Wychowawca czuwa nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci;
 - ❖ Placówka zapewnia dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.
2. Placówka Wsparcia Dziennego posiada oprogramowanie, które blokuje dostęp do stron z przemocą, pornografią, satanizmem, neonazistowskimi hasłami, stron zachęcających do brania narkotyków, sekt czy też z czatami internetowymi.
3. Opiekun świetlicy zapewnia, że na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie placówki zainstalowane i aktualizowane jest oprogramowanie ESET NOD 32, które jest oprogramowaniem antywirusowym, antyspamowym i firewall. Wymienione oprogramowania są aktualizowane przez wyznaczonego pracownika placówki przynajmniej

raz na 2 miesiące. Wyznaczony pracownik placówki przynajmniej raz w miesiącu sprawdza, czy na komputerach z dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.

4. Zadanie pracownika placówki w przypadku znalezienia niebezpiecznych treści:

- ❖ Wyznaczony pracownik Placówki ustala, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia.
- ❖ Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje psychologowi.
- ❖ Psycholog przeprowadza z dzieckiem, o którym mowa w punktach poprzedzających, rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.
- ❖ Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w niniejszych procedurach.

VI. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci

1. Placówka Wsparcia Dziennego – Świetlice „Świetlik” w Sierakowie zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Placówka uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
2. W działaniach Placówka kieruje się odpowiedzialnością i rozważą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków dzieci.

VII. Jak rozpoznać przemoc wobec dziecka ?

1. Brak oznak i objawów nie oznacza, że dziecko nie doświadcza krzywdzenia. W niektórych przypadkach przemoc nie pozostawia widocznego śladu. Obecność niektórych oznak i symptomów nie musi być dowodem na to, że doszło do przemocy wobec dziecka. Należy je traktować jako podstawę do rozważenia, czy dziecko nie jest krzywdzone. Jednocześnie istnieją objawy, które w wysokim stopniu uprawdopodobniają, że powstały w wyniku stosowania przemocy.
2. Obserwując dziecko i analizując poniższe symptomy pamiętaj o ocenie kontekstowej: zwróć uwagę nie tylko na symptomy fizyczne, ale także zachowanie dziecka i opiekuna, sytuację dziecka (wiek, kondycja, sytuacja rodzinna, bytowa itd.), postawione wcześniej rozpoznania i diagnozy itd. Występowanie pojedynczego symptomu nie zawsze mówi o tym, że dziecko doświadcza przemocy, jeśli jednak symptom powtarza się, bądź występuje ich kilka równocześnie z dużym prawdopodobieństwem możemy określić, że mamy do czynienia z krzywdzeniem dziecka.

Najczęściej obserwowane oznaki fizyczne możliwego krzywdzenia dziecka:

- ❖ Widoczne obrażenia ciała, których pochodzenie trudno wyjaśnić i/lub które występują w miejscach przykrytych ubraniem i/lub u dziecka, które nie porusza się samodzielnie.

- ❖ Rany, otarcia, blizny, sińce, stłuczenia w miejscach nietypowych dla przypadkowych urazów: plecy, pośladki, ramiona, uda, brzuch, krocze i stopy, okolica oczodołów (bez urazu czoła), policzki, usta, skroń, szyja, uszy.
- ❖ Urazy na więcej niż jednej płaszczyźnie kończyny, głowy, tułowia.
- ❖ Ślady mają charakterystyczny kształt odcisku dłoni, palców, przedmiotów, szczypania, drapania, gryzienia, duszenia.
- ❖ Siniaki okularowe, sińce liczne, często symetryczne, w różnej fazie gojenia.
- ❖ Urazy głowy u dzieci poniżej 3 rż.
- ❖ Okrągłe punktowe poparzenia, oparzenia na plecach i pośladkach u małych dzieci, na grzbietowej powierzchni dłoni, rękawiczkowe/ skarpetkowe.
- ❖ Złamania u dzieci poniżej 3 rż., złamania kości kończyny górnej u dziecka niechodzącego, złamania spiralne, złamania dystalne, złamania żeber, złamania bez urazu lub po urazie nieadekwatnym np. upadek z kanapy.
- ❖ Obrażenia w obrębie jamy ustnej: zasinienia śluzówek warg górnych i dziąseł z rozdarciem wędzidełka.
- ❖ Stłuczenia i skaleczenia warg, dna jamy ustnej i języka w wyniku prób karmienia na siłę, wpychania smoczka etc., urazy kącików ust, krwiotłucie i krwawe wymioty, bezpośrednie urazy podniebienia miękkiego, tylnej ściany gardła, złamania zębów, uszkodzenia dziąseł, złamanie żuchwy.
- ❖ Urazy nosa, złamania, krwiaki (zropiałe) przegrody nosa.
- ❖ Wielokrotne „przypadkowe” zatrucia, niewyjaśnione nieżyty żołądkowo jelitowe.
- ❖ Odmrożenia, hipotermia.

Na jakie zachowania ZE STRONY DZIECKA warto zwrócić uwagę:

- ❖ Wyrażna zmiana w zachowaniu dziecka – wycofanie, zubożenie, lub nadmierne pobudzenie, trudność w regulacji emocji, którą trudno wyjaśnić stanem zdrowia czy okolicznościami.
- ❖ Dziecko zachowuje się w sposób nieadekwatny do wieku, jest zbyt infantylne lub nadmiernie dojrzałe.
- ❖ Wyraźnie inne zachowanie w obecności rodzica/opiekuna, niż w obecności innych osób.
- ❖ Dziecko boi się rodzica/opiekuna.
- ❖ Długotrwały, silny, niemożliwy do ukojenia płacz.
- ❖ Opóźnienie w rozwoju fizycznym lub emocjonalnym.
- ❖ Strach przed określonymi osobami, sytuacjami, miejscami i nasilony niepokój.
- ❖ Problemy ze snem, koszmary, lęk przed zasypianiem.
- ❖ Moczzenie, moczzenie nocne, zanieczyszczanie kałem.
- ❖ Zaburzenia jedzenia, odmowa jedzenia lub nadmierne objadanie się, wymioty.
- ❖ Powtarzające się lub przymusowe zachowania seksualne.
- ❖ Dziwne lub nieadekwatne do wieku zainteresowanie seksem (np. dziecko jest nadmiernie rozbudzone, dużo mówi o seksie, używa zbyt dorosłego lub wulgarnego słownictwa, wykazuje znajomość szczegółów związanych z aktywnością seksualną).
- ❖ Przejawy zachowań seksualnych u dzieci przed okresem dojrzewania, np. zachowania odtwórcze, w tym kontakt ustno-genitalny z innym dzieckiem lub lalką, dotykanie lub proszenie o dotykanie okolic narządów płciowych, wkładanie lub próba włożenia przedmiotu, palca lub penisa do pochwy lub odbytu innego dziecka.
- ❖ Niechęć do przebijania się w towarzystwie innych.
- ❖ Samookaleczanie się, nadużywanie substancji psychoaktywnych.

Na jakie zachowania ZE STRONY RODZICA/OPIEKUNA warto zwrócić uwagę:

- ❖ Nie potrafi wyjaśnić mechanizmu urazu, podaje informacje nieadekwatne, niespójne lub sprzeczne.
- ❖ Zmienia wyjaśnienia co do okoliczności powstania urazu.
- ❖ Zgłasza się po dłuższym czasie od pojawienia się objawów u dziecka.
- ❖ Przypisuje odpowiedzialność za powstanie urazu osobie trzeciej.
- ❖ Wykazuje brak (lub nadmierne) zainteresowanie urazem/stanem dziecka.
- ❖ Nie reaguje na płacz, ból dziecka, nie okazuje emocji podczas opowiadania o dziecku.
- ❖ Jest emocjonalnie niedostępny, nie reaguje na obecność dziecka, a w szczególności niemowlęcia.
- ❖ Ma negatywne lub wrogie nastawienie do dziecka, odrzuca je lub robi z niego kozła ofiarnego.
- ❖ Ma niewłaściwe rozwojowo oczekiwania lub interakcje z dzieckiem.
- ❖ Stosuje groźby, surową dyscyplinę, w tym kary fizyczne.
- ❖ Wykorzystuje dziecko do zaspokajania potrzeb osoby dorosłej (np. poprzez angażowanie w spory między opiekunami, czy stawianie w roli opiekuna i powiernika osoby dorosłej).
- ❖ Nie zapewnia odpowiedniej socjalizacji dziecka (np. angażuje dziecko w działania niezgodne z prawem, nie dostarcza odpowiedniej stymulacji lub edukacji).
- ❖ Przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym, np. podczas zabawy z dzieckiem.
- ❖ Jest bezradny życiowo, niezaradny, lub w stanie zdrowia uniemożliwiającym zadbanie o potrzeby dziecka.
- ❖ Nadużywa alkoholu i środków psychoaktywnych.
- ❖ Stosuje przemoc wobec innych członków rodziny.

Jak rozmawiać z dzieckiem krzywdzonym ?

- ❖ Zadbaj o sprzyjające warunki rozmowy: a
 - oddzielny pokój,
 - z dala od osób postronnych,
 - brak pośpiechu.
- ❖ Przyjmij pozycję ciała dostosowaną do pozycji dziecka – usiądź lub przykucnij.
- ❖ Używaj języka zrozumiałego dla dziecka.
- ❖ Okazuj dziecku szacunek, akceptację i empatyczne zrozumienie.
- ❖ Bądź cierpliwy – dziecko może zaprzeczać prawdzie.
- ❖ Nie naciskaj na dziecko – wyznaczenie całej prawdy może łączyć się z ogromnym lękiem.
- ❖ Unikaj naprowadzania dziecka na odpowiedzi, które chciałbyś usłyszeć.
- ❖ Okaż zrozumienie, że nie łatwo jest mówić o trudnych sprawach, zwłaszcza jeśli dotyczą rodziny.
- ❖ Pochwal za odwagę podjęcia rozmowy tj. nie za treść rozmowy, lecz za to, że mówi.
- ❖ Bądź świadomy oznak zaniepokojenia dziecka o los rodziców – nie wypowiadaj przy nim negatywnych opinii o rodzicach.
- ❖ Nazwij przemoc – przemocą i pokaż dziecku, że nie jest winne tego, co zrobił dorosły.
- ❖ Wesprzyj dziecko – utwierdź w przekonaniu, że nie tylko je to spotkało, że wiele dzieci przeżywa podobne problemy.
- ❖ Wyjaśnij dziecku w przystępny sposób, co zamierzasz dalej robić. Pamiętaj, jak trudna jest sytuacja dziecka ze względu na:
 - wstyd,

- poczucie winy,
- strach przed ponownym skrzywdzeniem,
- tajemnicę,
- lojalność wobec sprawcy przemocy.

VIII. Rozpoznawanie przemocy wobec dziecka niepełnosprawnego oraz chorego przewlekłe

1. Zwracając uwagę na symptomy występujące u dziecka przewlekłe chorego, należy skupić się na trudnościach, jakie niesie ze sobą choroba, w którą zmaga się dziecko. Należy zaznaczyć, że dziecko to – oprócz trudnych dla niego zmian biologicznych, powstałych na skutek choroby – odczuwa zmiany w samopoczuciu oraz boryka się z adaptacją do swego nowego statusu społecznego, czyli zarówno z własnym odbiorem sytuacji, jak i reakcją innych osób. Rozpoznanie przemocy stosowanej wobec dziecka niepełnosprawnego i chorego przewlekłe jest zadaniem skomplikowanym, i to z wielu powodów.
 - ❖ Świadkowie – w wielu sytuacjach ze względów środowiskowych świadkowie mogą mieć kłopot z dostępem do dziecka, a rodzice i opiekunowie, jeśli nawet stosują przemoc wobec niego, nadal pozostają najważniejszymi opiekunami;
 - ❖ Ślady - rozpoznanie śladów bywa skomplikowane na skutek trudności w ustaleniu ich pochodzenia;
 - ❖ Objawy dodatkowo towarzyszące niepełnosprawności lub chorobie dziecka – objawy te mogą być podobne do objawów z obszaru niepełnosprawności lub choroby, i dlatego bywają z nimi mylone. Przykładem takich objawów są zachowania lękowe dziecka, unikanie lub wycofywanie się z kontaktu. Ważna jest analiza, z czego wynikają niewłaściwe zachowania opiekuna – czy są konsekwencją obciążeń, braku wiedzy, powielania wzorców czy innych przyczyn;
 - ❖ Problemy w komunikacji - ujawnienie stosowania przemocy wobec dziecka może być utrudnione ze względu na jego izolację od innych dorosłych osób, ale także z powodu kłopotów w komunikowaniu się z nim, głównie ograniczeń w komunikacji słownej.
2. Ujawnienie przemocy przez dziecko jest bardzo trudnym emocjonalnie sposobem wyjścia z relacji ze sprawcą przemocy, wymaga bowiem odwagi i determinacji w warunkach, kiedy stanem naturalnym dla dziecka jest strach przed tym, co stanie się później. Dziecko pozostaje zazwyczaj w silnej zależności od rodziców, co szczególnie dotyczy dzieci niepełnosprawnych i przewlekłe chorych. Aby zdecydować się na ujawnienie przemocy, dziecko musi pokonać poczucie lojalności wobec rodzica krzywdzącego. Musi także zmierzyć się z ryzykiem i niebezpieczeństwem, że ujawnienie nie tylko nie przyniesie poprawy sytuacji w rodzinie, a wręcz ją pogorszy, powodując na przykład wściekłość sprawcy i eskalację zachowań przemocowych wobec dziecka.

WAŻNE!

- ❖ Dziecko, mówiąc o przemocy, nie podaje wszystkich informacji o swoich przeżyciach;
- ❖ Dziecku towarzyszy lęk o los rodzica, opiekuna i swój własny;
- ❖ Okoliczności ujawnienia są związane z odseparowaniem dziecka od osoby krzywdzącej – odległość równa się poczuciu bezpieczeństwa, bliskość oznacza lęk;

- ❖ Zniekształcenia w sposobie myślenia dziecka – poczucie winy i odpowiedzialności za doznawaną przemoc.

IX. Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

1. Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka w domu dziecka są kluczowe, aby zapewnić bezpieczeństwo i dobro dziecka.

- ❖ **Identyfikacja oznak krzywdzenia**

- ❖ **Natychmiastowe działania:**

- Jeśli personel zidentyfikuje oznaki krzywdzenia, powinien natychmiast podjąć działania mające na celu ochronę dziecka.
- Dziecko powinno być izolowane od potencjalnego sprawcy lub źródła zagrożenia.
- Jeśli dziecko jest w niebezpieczeństwie lub wymaga pomocy medycznej, należy wezwać odpowiednie służby medyczne.
- Personel Placówki, który zauważy oznaki krzywdzenia dziecka jest zobowiązany do powiadomienia Kierownik Placówki Wsparcia Dziennego – Świetlicy „Świetlik” w Sierakowie o zaistniałych sytuacjach oraz sporządza protokół stanowiący załącznik nr 4 do Standardów,
- Kierownik wyznacza Zespół Interwencyjny, w celu omówienia sytuacji oraz podjęcia dalszych działań. Podczas spotkania następuje podział zadań dla każdego członka zespołu.
- celem działania zespołu jest omówienia sytuacji oraz podjęcie dalszych działań, jak również podział zadań np. dla psychologa czy też wychowawcy.

- ❖ **Powiadomienie odpowiednich organów i instytucji:**

- Formułowanie zawiadomienia do sądu lub prokuratury, jeśli zaistniała taka potrzeba.

- ❖ **Zachowanie dokumentacji:**

- Ważne jest prowadzenie dokładnej dokumentacji dotyczącej przypadku krzywdzenia, zawierającej daty, miejsce, osoby zaangażowane oraz wszelkie dostępne dowody.
- Dokumentacja ta może być niezbędna w późniejszych procedurach prawnych.

- ❖ **Współpraca z dzieckiem:**

- Personel Placówki powinien utrzymywać otwarty dialog z dzieckiem, słuchać jego potrzeb i obaw oraz dostosować wsparcie psychologiczne w zależności od sytuacji.
- Dziecko powinno być zaopiekowane i wsparciem przez doświadczonych specjalistów ds. ochrony dzieci i psychologów.

- ❖ **Sądownictwo i postępowanie prawne:**

- Jeśli istnieją podstawy do tego, że krzywdzenie dziecka jest wynikiem działań lub zaniedbań ze strony pracownika Placówki, może to wymagać postępowania prawnokarnego.

X. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w Placówce przez rówieśników:

1. Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka w Placówce przez rówieśników lub krzywdzone dziecko zgłasza problem do wychowawcy lub psychologa.
2. Wychowawca, psycholog powinien przeprowadzić rozmowę z osobą poszkodowaną oraz z dzieckiem/dziećmi oskarżonymi o krzywdzenie swojego kolegi, bądź koleżanki.
3. Po przeprowadzeniu takich rozmów wychowawca, psycholog powinien opracować plan pomocowy dziecku – ofierze i dziecku – sprawcy.
4. W przypadku bardziej skomplikowanym psycholog powinien zgłosić problem do Kierownika Placówki.
5. Kierownik powołuje zespół wychowawczy, w skład którego wchodzi: wychowawca, psycholog.

XI. Procedura postępowania wobec wychowanka, który stał się ofiarą czynu karalnego:

1. Jeżeli zachodzi potrzeba należy udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej/ wezwać pogotowie.
2. Niezwłocznie powiadomić o fakcie Kierownika Placówki.
3. Osoba będąca świadkiem zdarzenia powinna zabezpieczyć ewentualne dowody przestępstwa, (np. ostre przedmioty, przedmioty pochodzące z kradzieży).
4. Niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

W przypadku znalezienia na terenie Placówki broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie Placówki osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję - tel. 997 lub 112.

XII. Procedura postępowania w przypadku cyberprzemocy i stalkingu

1. W przypadkach wystąpienia incydentu naruszenia bezpieczeństwa, zwłaszcza wobec naruszenia prawa, działania Placówki cechuje otwartość w działaniu, szybka identyfikacja problemu — określenie szkodliwych lub niezgodnych z prawem zachowań - i jego rozwiązywanie adekwatnie do poziomu zagrożenia, jakie wywołało w Placówce. Kierownik

Placówki oraz personel w swoich działaniach uwzględniają kontekst indywidualnych przypadków i środowiskowe tło oraz reagują adekwatnie do poziomu odpowiedzialności i winy wychowanka.

2. W Placówce stosuje się obligatoryjne działania interwencyjne w przypadku cyberprzemocy i stalkingu, będące następstwem wystąpienia zagrożenia:
 - ❖ **działania wobec aktu/zdarzenia** - opis przypadku, ustalenie okoliczności zdarzenia, zabezpieczenie dowodów oraz monitoring po interwencyjny;
 - ❖ **działania wobec uczestników zdarzenia** (ofiara - sprawca - świadek, rodzice);
 - ❖ **działania wobec instytucji/organizacji/służb pomocowych i współpracujących** – Policji, wymiaru sprawiedliwości, służb społecznych.
3. Informacja o tym, że w Placówce doszło do cyberprzemocy, może pochodzić z różnych źródeł. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być **poszkodowany** wychowanek, jego **opiekunowie** lub inni **wychowankowie** – świadkowie zdarzenia.
4. **Dopuszcza się anonimowe zawiadomienia o aktach przemocy na terenie Placówki, w tym także faktu cyberprzemocy.**

Sposób postępowania

- ❖ Osoba posiadająca wiedzę o zajściu powinna przekazać informację wychowawcy grupy, który informuje o fakcie psychologa oraz Kierownika.
- ❖ Psycholog i Kierownik wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.
- ❖ Do zadań Placówki należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
- ❖ Kierownik Placówki w procedurze interwencyjnej, o ile to możliwe, zabezpiecza dowody i ustala tożsamość sprawcy cyberprzemocy.

Zabezpieczenie dowodów

- ❖ Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
- ❖ Zabezpieczenie dowodów nie tylko ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym powinny zapoznać się wszelkie zaangażowane w sprawę osoby: Kierownik, psycholog, policja, jeśli doszło do złamania prawa.
- ❖ Placówka podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy.
- ❖ W sytuacji, kiedy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów.
- ❖ W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

- ❖ W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on podopiecznym Placówki, psycholog powinien podjąć następujące działania:

1. przeprowadzić rozmowę z dzieckiem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólnie zastanowić się nad jego przyczynami i poszukać rozwiązania sytuacji konfliktowej;
 2. omówić z dzieckiem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane;
 3. zobowiązać sprawcę do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów;
 4. ustalić ze sprawcą sposób zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy.
- ❖ Jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa dzieci, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy.
 - ❖ Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.
 - ❖ Rodzice sprawcy zostają poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznani ze zgromadzonym materiałem, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez Placówkę środkach dyscyplinarnych wobec ich dziecka.

Działania wobec ofiary cyberprzemocy

- ❖ Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w Placówce pomoc psychologiczno-pedagogiczną udzielaną przez psychologa.
- ❖ W strategii działań pomocowych dziecko- ofiara powinien otrzymać wsparcie psychiczne oraz poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.
- ❖ Po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy monitorują sytuację dziecka sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.
- ❖ Opieką psychologiczno- pedagogiczną otacza Placówka świadków zdarzenia uczestniczących w ustalaniu przebiegu zajścia.
- ❖ Osoba, której dziecko zaufało informując o cyberprzemocy, ma obowiązek postępować tak, by swoim zachowaniem i działaniem nie narazić świadka zgłaszającego problem.
- ❖ Osoby uczestniczące w wyjaśnieniach zdarzenia (wychowawca, psycholog, Kierownik) zobowiązane są do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia.
- ❖ Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis, itp.).
- ❖ W sytuacji, gdy Placówka wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze, a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów, Kierownik powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z zawiadomieniem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.
- ❖ W przypadku szczególnie drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa, Kierownik zobowiązany jest zgłosić te fakty policji i do sądu rodzinnego.

Współpraca z Policją

W ramach ogólnej współpracy Placówki z policją mogą być organizowane:

- ❖ spotkania młodzieży z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, na temat zasad bezpieczeństwa oraz sposobów unikania zagrożeń związanych z cyberprzemocą.

- ❖ wspólny udział (placówki i policji) w lokalnych programach profilaktycznych, związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa dzieciom oraz zapobieganiem przemocy/cyberprzemocy i przestępczością nieletnich.

XIII. Ważne telefony i adresy

- ❖ **Telefon Zaufania** - 19 288 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 20:00 - 08:00; w soboty, niedziele i święta - całodobowo);
- ❖ **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”** – tel. 800 120 002 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz e-mail: niebieskalinia@niebieskalinia.info;
- ❖ **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia** – tel. (22) 668 70 00 oraz 116 123 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- ❖ **Fundacja Feminoteka** - Telefon przeciwpromocowy dla kobiet doświadczających przemocy (w tym kobiet transseksualnych) – tel. 888 88 33 88 (telefon czynny od poniedziałku do piątku w godz. 11 – 19);
- ❖ **Centrum Praw Kobiet** – tel. 800 107 777 (telefon interwencyjny czynny całą dobę; po połączeniu należy wybrać 1 i potem 3);
- ❖ **Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę** – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży – tel. 116 111 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- ❖ **Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka** – tel. 800 12 12 12 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- ❖ **Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj Przemoc”** – tel. 800 120 148 – (bezpłatna linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- ❖ **Linia wsparcia psychologicznego Polskiego Czerwonego Krzyża** – tel. (22) 230 22 07 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 16 – 20);
- ❖ **Bezpłatna aplikacja mobilna „Twój parasol”** – <https://twojparasol.com/>.

XIV. Monitoring stosowania Standardów Ochrony Małoletnich

1. Kierownik Placówki Wsparcia Dziennego – Świetlice „Świetlik” w Sierakowie **wyznacza wychowawcę** jako osobę odpowiedzialną za Standardy Ochrony Małoletnich. Do obowiązków wyżej wymienionej osoby należy:

- ❖ monitorowanie realizacji Standardów,
 - ❖ reagowanie na sygnały naruszenia niniejszych Standardów,
 - ❖ prowadzenie rejestru zgłoszeń,
 - ❖ proponowanie zmian z niniejszych standardach.
2. Osoba, o której mowa w niniejszym rozdziale zobowiązana jest przeprowadzać raz na dwa lata ankietę monitorującą poziom realizacji wewnętrznych procedur ochrony dzieci przez krzywdzeniem stanowiącą załącznik nr 5 do niniejszych Standardów. Pracownicy Placówki mogą proponować zmiany w procedurach oraz wskazywać naruszenia procedur. Wychowawca dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników placówki ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje Kierownikowi PWD.
 3. Kierownik Placówki Wsparcia Dziennego – Świetlicy „Świetlik” w Sierakowie w razie potrzeby wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom nowe brzmienie. Podczas zebrań Kierownik oraz psycholog przypominają pracownikom o obowiązujących w placówce procedurach oraz zasadach.

XV. Przepisy końcowe

1. Standardy wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników, dzieci i ich opiekunów, w szczególności poprzez ich udostępnienie wszystkim pracownikom, jak również rodzicom i opiekunom dzieci.

XVI. Załączniki

Załącznik nr 1

do Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem

/ imię i nazwisko /

/ miejscowość i data /

/ adres /

Oświadczenie

Na podstawie art. 21 ust. 5 ustawy z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich oświadczam, że w okresie ostatnich 20 lat zamieszkiwałem/-am w następujących państwach, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa:

1. _____

2. _____

3. _____

/ podpis /

/ miejscowość i data /

Oświadczenie o niekaralności

Ja, _____ nr PESEL _____

oświadczam, że nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

/ podpis /

/ miejscowość i data /

Oświadczenie
o przestrzeganiu zasad bezpiecznych relacji personelu z dziećmi

Ja, _____ nr PESEL _____

oświadczam, iż zapoznałem/łam się z *Zasadami bezpiecznych relacji personelu Placówki z dziećmi* obowiązującymi w Placówce Wsparcia Dziennego – Świetlicy „ŚWIETLIKI” w Sierakowie i zobowiązuję się do ich przestrzegania

/ podpis /

**Protokół interwencji w przypadku zastosowania procedur
podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka**

1. Data i miejsce sporządzenia dokumentu	
2. Dziecko wobec którego zachodzi podejrzenie krzywdzenia lub krzywdzenie	
3. Osoba stwierdzająca wystąpienie podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenie dziecka	
4. Data podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenie dziecka, miejsce	
5. Osoby/osoba podejrzane o krzywdzenie lub krzywdzące dziecko	
6. Opis rodzaju krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia dziecka	
7. Osoby i instytucje, które zostały powiadomione, w tym formy interwencji m.in.: powiadomienie instytucji pomocy społecznej, policji, sądu rodzinnego, uruchomienie procedury Niebieska Karta	
8. Data i opis udzielonej pomocy, formy opieki, jakimi otoczono dziecko bezpośrednio po stwierdzeniu lub podejrzeniu incydentu, w tym we współpracy z koordynatorem, wychowawcą, psychologiem, informacje o ewentualnym powiadomieniu pogotowienia, policji, stwierdzeniu konieczności badania lekarskiego	
9. Informacje ze spotkania z rodzicami	
10. Zaplanowana pomoc psychologiczno-pedagogiczna (małoletniemu, jego rodzicom, innym uczniom – jeżeli byli np. świadkami incydentu) zespołu wychowawców i specjalistów pracujących z dzieckiem, w tym we współpracy z instytucjami zewnętrznymi, informacja o zgodzie rodziców na udzielenie ww. formy pomocy małoletniemu. Działania w przypadku braku współpracy ze strony rodziców.	
11. Informacje na temat efektów podjętych interwencji, w tym we współpracy z instytucjami zewnętrznymi oraz pomocy udzielonej dziecku przez Placówkę (dokumentacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym efektywność jej udzielania należy przechowywać w indywidualnej teczce dziecka)	
12. Imiona i nazwiska oraz czytelne podpisy osób sporządzających protokół	

Monitoring Standardów – ankieta

	TAK	NIE
1. Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w Placówce Wsparcia Dziennego – Świetlicy „ŚWIETLIKI” w Sierakowie?		
2. Czy znasz treść dokumentu <i>Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem</i> ?		
3. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?		
4. Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
5. Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w <i>Standardach ochrony dzieci przed krzywdzeniem przez innego pracownika</i> ?		
6. Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? (odpowiedź opisowa)		
7. Czy podjąłeś/aś jakieś działania: jeśli tak – jakie, jeśli nie – dlaczego? (odpowiedź opisowa)		
8. Czy masz jakieś uwagi/sugestie dotyczące <i>Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem</i> ? (odpowiedź opisowa)		